

641090 ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΑΘΩΝ**(1) ΓΕΝΙΚΑ**

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	641090	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	-
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανάλυση λαθών		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου (Μάθημα ελεύθερης επιλογής)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/FRL386/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση: • να εντοπίζουν, να ταυτοποιούν, να κατηγοριοποιούν και να αναλύουν τα διάφορα είδη γλωσσικής απόκλισης· • να χρησιμοποιούν όλα τα απαραίτητα προς τούτο θεωρητικά και ερευνητικά εργαλεία· • να αντιλαμβάνονται τη γλωσσική ποικιλότητα σε όλες τις διαστάσεις της· • να έχουν καλή εποπτεία του προσωπικού τους διαγλωσσικού συστήματος ως αλλόφωνων χρηστών της γαλλικής γλώσσας.
Γενικές Ικανότητες
• Ανάλυση γλωσσικών δεδομένων • Ευαισθητοποίηση στη γλωσσική ποικιλότητα • Συμμετοχή σε διάδραση • Προαγωγή της δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Αυτόνομη εργασία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μετά από συνοπτική παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου και των ερευνητικών εργαλείων που αναπτύχθηκαν γύρω από την έννοια του γλωσσικού σφάλματος, το μάθημα επιδιώκει να μυήσει τους φοιτητές στις τεχνικές εντοπισμού και εξέτασης αποκλίσεων από τη νόρμα λειτουργίας του συστήματος κατά την παραγωγή λόγου αυτοχθόνων ή μη χρηστών της Γαλλικής. Στη δεύτερη περίπτωση, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε αποκλίσεις που φέρουν το αποτύπωμα της πρώτης/«μητρικής» γλώσσας. Η προσέγγιση του ζητήματος γίνεται κυρίως μέσα από γλωσσολογικό πρίσμα και στη βάση αποσπασμάτων γραπτής και προφορικής παραγωγής λόγου, επιχειρώντας να καλύψει τις κυριότερες συνιστώσες της γλωσσολογικής ανάλυσης (φωνολογική-φωνητική, μορφολογική, συντακτική, σημασιολογική, πραγματολογική). Syllabus <i>1^η εβδομάδα:</i> • Αναλυτική παρουσίαση της ύλης, των στόχων και των απαιτούμενων δεξιοτήτων, καθώς και σύντομος σχολιασμός της σχετικής βιβλιογραφίας. • Εισαγωγική παρουσίαση της έννοιας του «λάθους», με έμφαση στις γλωσσικές της εκφάνσεις,
--

μέσα από αυθεντικά corpus. Η συμβολή του Henri Frei στην αποδραματοποίηση της γλωσσικής απόκλισης.

2^η εβδομάδα:

Η διαφοροποίηση «σφάλμα/λάθος» (faute/erreur, mistake/error) και οι προεκτάσεις της στο ευρύ πεδίο των Επιστημών της Γλώσσας: από τη διά χειρός Sir Pit Corder διασύνδεση με το θεμελιώδες δίπολο «γλωσσική ικανότητα/γλωσσική πλήρωση» (compétence/performance) της γενετικής θεωρίας έως το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τις Γλώσσες. Εξάσκηση στην αναγνώριση της εν λόγω διαφοροποίησης μέσα από αυθεντικό corpus.

3^η εβδομάδα:

Οι κύριες απόπειρες θεωριοποίησης γύρω από τη γλωσσική απόκλιση (1):

- **Αντιπαραβολική ανάλυση:** Η «θεμελιώδης υπόθεση» (hypothèse forte/fundamental assumption) του Fries για τη χρησιμότητα της *a priori* αντιπαραβολικής ανάλυσης και τα όριά της· η έννοια της γλωσσικής παρεμβολής (interférence). Εξάσκηση στην αναγνώριση των γλωσσικών παρεμβολών μέσα από αυθεντικό corpus.

4^η εβδομάδα:

Οι κύριες απόπειρες θεωριοποίησης γύρω από τη γλωσσική απόκλιση (2):

- **Ανάλυση λαθών:** Από τον Frei στον Corder, η καθιέρωση της αποδραματοποίησης της γλωσσικής απόκλισης. Το ενδογλωσσικό λάθος σε αντιδιαστολή με το διαγλωσσικό (erreur intalinguale/interlinguale). Εξάσκηση στην αναγνώριση τους μέσα από αυθεντικό corpus.

5^η εβδομάδα:

Οι κύριες απόπειρες θεωριοποίησης γύρω από τη γλωσσική απόκλιση (3):

- **Μελέτη της διαγλώσσας (interlangue/interlanguage):** Η συμβολή του Selinker και η καθιέρωση της προσέγγισης των γλωσσικών αποκλίσεων υπό το πρίσμα του οργανωμένου συστήματος. Η έννοια της απολίθωσης (fossilisation). Χαρακτηριστικά και κριτική των διαγλωσσικών συστημάτων.

6^η εβδομάδα:

Οριοθέτηση της γλωσσικής απόκλισης (1):

- Η έννοια της νόρμας στη διαχρονική της προσέγγιση (Vaugelas et le « bon usage »).
- Τυπολογία της νόρμας: αντικειμενική και υποκειμενική νόρμα, νόρμα και γλωσσικό σύστημα, νόρμα και καθαρολογία.
- Πεδία καταχρηστικής επιβολής της νόρμας.

7^η εβδομάδα:

Οριοθέτηση της γλωσσικής απόκλισης (2):

- Νόρμα και εκμάθηση ξένης γλώσσας: επικέντρωση στην περίπτωση της Γαλλικής, της οποίας η γραμματική παράδοση επικρότησε πάντοτε στάσεις έντονα αξιολογικές, βαθιά ριζωμένες στη συλλογική συνείδηση των διδασκόντων.
- Η σημασία της γλωσσικής ποικιλότητας στην οριοθέτηση της γλωσσικής απόκλισης: διαχρονική, διατοπική, διαστρατική και διαφασική ποικιλότητα.
- Η σημασία των δίπολων « hors normes/hors système » και « sens/signification » στην οριοθέτηση της γλωσσικής απόκλισης. Μελέτη χαρακτηριστικών παραδειγμάτων και σχετικής βιβλιογραφίας.

8^η εβδομάδα:

Τεχνική προσέγγισης της γλωσσικής απόκλισης: από τη θεμελιώδη διάκριση «σφάλμα/λάθος» στη λεπτομερή ανάλυση του λάθους σε γλωσσολογικό και αιτιολογικό επίπεδο. Εφαρμογή σε αυθεντικό corpus παραγωγής λόγου ελληνόφωνων χρηστών της Γαλλικής.

9^η εβδομάδα:

Συνέχιση της μελέτης του ανωτέρω corpus. Επίλυση αποριών. Ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών.

10^η εβδομάδα:

Υποχρεωτική πρόοδος.

11^η εβδομάδα:

Εμπειριστατωμένη διόρθωση προόδου.

12^η εβδομάδα:

Έκθεση φοιτητών σε corpus γλωσσικών αποκλίσεων αυτοχθόνων χρηστών της Γαλλικής. Ανάλυση και συμπεράσματα.

13^η εβδομάδα:

Επανάληψη βασικών εννοιών. Ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών γύρω από την προσέγγιση της γλωσσικής απόκλισης. Βιβλιογραφικές προτάσεις για εμβάθυνση στο ζήτημα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	- Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία (PowerPoint) - Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	26 ώρες
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	6 ώρες
	Διαδραστική διδασκαλία (μελέτη της γλωσσικής απόκλισης μέσα από αυθεντικά αποσπάσματα)	13 ώρες
	Εκπόνηση εργασιών	27 ώρες
	Αυτοτελής μελέτη	40 ώρες
	Συνεργασία	13 ώρες
	Σύνολο μαθήματος	125 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	- Γλώσσα αξιολόγησης: Γαλλική - Μέθοδος αξιολόγησης: παρακολούθηση παραδόσεων 25 % + υποχρεωτική πρόοδος/εργασία 25 % + υποχρεωτική τελική γραπτή εξέταση 50 % - Κριτήρια αξιολόγησης: ακρίβεια, πληρότητα, στοιχειοθέτηση και δικαιολόγηση των απαντήσεων	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Textes fondateurs

- CORDER S. P., 1980a, « Que signifient les erreurs des apprenants ? », *Langages* : « *Apprentissage et connaissance d'une langue étrangère* », n° 57, 9-15, trad. de "The Significance of Learners' Errors", *International Review of Applied Linguistics*, V/4, 1967, 162-169.
- CORDER S. P., 1980b, « Dialectes idiosyncrasiques et analyse d'erreurs », *Langages* : « *Apprentissage et connaissance d'une langue étrangère* », n° 57, 17-28, trad. de "Idiosyncratic Dialects and Error Analysis", *International Review of Applied Linguistics*, IX/2, 1971, 147-160.
- CORDER S. P., 1980c, « La sollicitation de données d'interlangue », *Langages* : « *Apprentissage et connaissance d'une langue étrangère* », n° 57, 29-38, trad. de "The Elicitation of Interlanguage", in SVARTVIK J. (ed.), *Errata. Papers in Error Analysis*, Lund, Gleerup, 1973, 36-47.
- FREI H., 1929, *La Grammaire des fautes*, rééd. [2007], Rennes, Ennoïa.
- FRIES C. C., 1945, *Teaching and Learning English as a Foreign Language*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 17th print. [1963].
- LADO R., 1957, *Linguistics across cultures. Applied Linguistics for Language Teachers*, foreword by C. C. Fries, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 7th print. [1964].
- SELINKER L., 1969, "Language Transfer", *General Linguistics*, 9, 67-92.
- SELINKER L., 1972, "Interlanguage", *International Review of Applied Linguistics*, X/3, 209-231.

2. Échantillons de critique

- DEBYSER F., 1970, « La linguistique contrastive et les interférences », in WAGNER E. (dir.), *Langue française* : « *Apprentissage du français langue étrangère* », n° 8, 31-61.
- LEEMAN-BOUIX D., 1994, *Les Fautes de français existent-elles ?*, préf. d'A. Goosse, Paris, Seuil.
- PORQUIER R., 1977, « L'analyse des erreurs. Problèmes et perspectives », in MOIRAND S. et PORQUIER R. (dir.), *Études de linguistique appliquée* : « *Apprentissage et enseignement de la grammaire d'une langue non-maternelle* », n° 25, 23-43.
- PORQUIER R. et FRAUENFELDER U., 1980, « Enseignants et apprenants face à l'erreur ; ou de l'autre côté

- du miroir », *Le Français dans le monde*, n° 154, 29-36.
- PY B., 1980, « Quelques réflexions sur la notion d'interlangue », *TRANEL*, n° 1, 31-54.
- PY B., 1984, « L'analyse contrastive : histoire et situation actuelle », in PORQUIER R. (dir.), *Le Français dans le monde : « Le français tel qu'il s'apprend »*, n° 185, 32-37.
- TARONE E., 1979, "Interlanguage as Chameleon", *Language Learning. A Journal of Research in Language Studies*, 29/1, 181-191.
- ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΚΟΝΤΟΥ Δ., 1999β, «Η ανατομία του λάθους», *Πρακτικά Συνεδρίου για την Ελληνική Γλώσσα 1976-1996: «Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας»* (Αθήνα 29 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 1996), Αθήνα, Κ. Τσιβεριώτης, 253-259.
- ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΚΟΝΤΟΥ Δ., 2001α, «Λάθη στη χρήση της γλώσσας: Αλήθεια και μύθος», στο ΧΑΡΗΣ Γ. Η. (επιμ.), *Δέκα Μύθοι για την Ελληνική Γλώσσα*, 6^η έκδ. [2006], Αθήνα, Πατάκης, 53-61.
- ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΚΟΝΤΟΥ Δ., 2011, «"Τα σημερινά λάθη είναι τα αυριανά σωστά": Σωστό ή λάθος;», στο ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗ Ρ. Κ.Α. (επιμ.), *Διασταυρώσεις. Μελέτες στη διδακτική των ξένων γλωσσών και πολιτισμών, τη γλωσσολογία και τη μετάφραση αφιερωμένες στην Π. Καλλιαμπέτσου-Κορακά*, Αθήνα, Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα, 263-275.
- 3. Travaux de synthèse**
- CONSEIL DE L'EUROPE, 2001, *Un cadre européen commun de référence pour les langues. Apprendre, enseigner, évaluer*, trad. par S. Lieutaud, Paris, Didier.
- FORAKIS K., 2026, *Écart langagier et enseignement de la langue*, Athènes, Institut du livre – Kardamitsa.
- MARQUILLO LARRUY M., 2003, *L'Interprétation de l'erreur*, [Paris], CLE International, (Didactique des langues étrangères).
- SALINS G.-D. de, 1996, *Grammaire pour l'enseignement/apprentissage du FLE*, Paris, Didier/Hatier, (Didactique du français), [les chapitres se prolongent par une réflexion sur des erreurs d'apprenants à L1 variée].
- VOGEL K., 1995, *L'Interlangue : la langue de l'apprenant*, Toulouse, Presses universitaires du Mirail, trad. par J.-M. Brohée et J.-P. Confais de *Lernersprache. Linguistische und psycholinguistische Grundfragen zu ihrer Erforschung*, Tübingen, G. Narr, 1995, (Tübinger Beiträge zur Linguistik).
- 4. L'erreur chez l'usager hellénophone du français**
- FORAKIS K., 2006, « Typologie de l'erreur chez l'apprenant hellénophone du français », *Enseigner le français à l'heure actuelle : enjeux et perspectives. Actes du 5e Congrès panhellénique des Professeurs de français* (Athènes, 2-5 décembre 2004), 2e éd., Athènes, APF, 287-298, [se reporter à : <https://uoa.academia.edu/f>].
- FORAKIS K. et VICHOS K.-C., 2017, « L'empreinte grammaticale de la L1 dans l'écrit de L2 : le cas de l'helléno-phone aux compétences affirmées en français », in ANDRE J., BERTRAND O. et SCHAFFNER I. (dir.), *Le Français écrit au siècle du numérique : enseignement et apprentissage*, Paris, École Polytechnique, 279-291, [se reporter à : <https://uoa.academia.edu/f>].
- FORAKIS K., 2018, « Performances langagières chez le professionnel non natif du FLE : l'exemple de l'hellénophone », in EID C., ENLEBERT A. et GERON G. (dir.), *Français langue ardente. Actes du XIVe congrès mondial de la FIPF. Vol. IX : « Le français pour et par un enseignant performant »*, s.l., FIPF, 149-161, [se reporter à : <https://uoa.academia.edu/f>].
- FORAKIS K., 2019, « Du synthétisme à l'analytisme : le morphème *de* indice de complexité dans l'appropriation d'une langue romane », in BUROV I. et FIORENTINO G. (dir.), *Complexité des structures et des systèmes linguistiques : le cas des langues romanes*, Sofia, CU Romanistika, 371-384.
- FORAKIS K., 2025, « Aspects hypercorrectifs de la compétence phonétique chez le francophone non confirmé », *Linguistik online* [en ligne], Bern Open Publishing, vol. 138 / n° 6, 37-47, disponible sur : <https://bop.unibe.ch/linguistik-online/article/view/12632>.
- MONVILLE-BURSTON M., 2008, « Évaluer la compétence par un test de jugement de grammaticalité : le cas de la relativisation chez des apprenants chypriotes hellénophones avancés en FLE », in DURAND J., HABERT B. et LAKS B. (resp.), *Congrès mondial de linguistique française. Paris, 9-12 juillet 2008* [CD-ROM], Paris, Institut de linguistique française [CNRS], 1779-1791.
- PATERAKI-CHATZIADONIOU O., 2006, « Apprentissage du FLE : difficultés rencontrées par les étudiants grecs et propositions de remèdes », *Enseigner le français à l'heure actuelle : enjeux et*

perspectives. Actes du 5e Congrès panhellénique des Professeurs de français (Athènes, 2-5 décembre 2004), 2e éd., Athènes, APF, 509-524.

PROSCOLI A., 2007, « Des compétences linguistiques des professeurs de FLE en Grèce », *Γλωσσικός Περίπλους. Μελέτες αφιερωμένες στη Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού*, Αθήνα, Ινστιτούτο του βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα, 321-331.

ΠΡΟΣΚΟΛΛΗ Α. & ΒΗΧΟΥ Μ., 2008, «Η λεξιλογική ικανότητα των φοιτητών Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ», *Η γλώσσα σε έναν κόσμο που αλλάζει. Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου*, Αθήνα, Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 454-460.